

УДК 631.1

В. М. Семцов,

д. е. н., професор, провідний науковий співробітник відділу інвестиційного та матеріально-технічного забезпечення, ННЦ "Інститут аграрної економіки"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8981-8850>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.22.4

ІНВЕСТИЦІЙНО-ЛОГІСТИЧНІ ФАКТОРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

V. Semtsov,

Doctor of Economic Sciences, Professor, leading researcher of the investment and logistics Department, National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics"

INVESTMENT AND LOGISTICS FACTORS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE ECONOMY

Проведено дослідження взаємозв'язку інвестиційних та логістичних факторів забезпечення сталого розвитку аграрного сектору України. Акцентовано увагу на сучасних викликах, що стоять перед українською аграрною сферою, серед яких особливо виділяються нерівномірний розвиток інфраструктури, низька ефективність управління ресурсами, структурні дисбаланси та необхідність модернізації виробничих процесів.

На підставі аналізу обсягів перевезень сільськогосподарської продукції залізничним транспортом, оцінено ефективність транспортної логістики, а також ідентифіковано її роль у процесах забезпечення стабільного функціонування аграрного сектору.

Підкреслено важливість інтеграції інвестиційних процесів з логістичними ланцюгами постачання, що сприяє підвищенню продуктивності та зниженню витрат в контексті забезпечення конкурентоспроможності підприємств в аграрній сфері.

Особливу увагу приділено стратегічному управлінню і застосуванню раціональних, інституційних та еволюційних моделей поведінки інвесторів, які, по суті, дозволяють оцінити адаптаційні можливості аграрного сектору в умовах економічної нестабільності та глобалізаційних змін.

Сформовані теоретико-методичні засади можуть бути використані органами державної та /або місцевої влади, а також вищим менеджментом підприємств аграрного сектору у контексті розробки комплексних стратегій розвитку, планування інвестицій, модернізації логістичної інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств.

Окреслено основні пріоритети щодо формування нових підходів забезпечення сталого розвитку аграрного сектору та його інтеграції до регенеративної економіки, яка заснована на ефективному використанні ресурсів та збалансованих інвестиційних рішеннях.

Описано механізми оптимізації інвестиційно-логістичної системи в аграрному секторі економіки України, що дозволяє сформулювати цілісне уявлення про стан та перспективи розвитку аграрної сфери.

Запропоновано концептуальну платформу побудови регенеративної економіки у контексті ідентифікації основних патернів інвесторської поведінки, яка заснована на поєднанні раціональної, інституційної та еволюційної моделей дій. Показано, що інституційне середовище формує характер інвестиційної активності, а еволюційні моделі відображають адаптаційні процеси у динамічному економічному середовищі.

A study of the relationship between investment and logistical factors for ensuring the sustainable development of the agricultural sector of Ukraine was conducted. Attention was focused on the current challenges facing the Ukrainian agricultural sector, among which the uneven development of infrastructure, low efficiency of resource management, structural imbalances and the need to modernize production processes stand out.

Based on the analysis of the volumes of transportation of agricultural products by rail, the efficiency of transport logistics was assessed, and its role in the processes of ensuring the stable functioning of the agricultural sector was identified.

The importance of integrating investment processes with logistics supply chains was emphasized, which contributes to increasing productivity and reducing costs in the context of ensuring the competitiveness of enterprises in the agricultural sector.

Special attention was paid to strategic management and the application of rational, institutional and evolutionary models of investor behavior, which, in essence, allow assessing the adaptive capabilities of the agricultural sector in conditions of economic instability and globalization changes.

The theoretical and methodological principles developed can be used by state and/or local authorities, as well as by top management of agricultural enterprises in the context of developing comprehensive development strategies, investment planning, modernization of logistics infrastructure and increasing the competitiveness of agricultural enterprises.

The main priorities for the formation of new approaches to ensuring the sustainable development of the agricultural sector and its integration into the regenerative economy, which is based on the efficient use of resources and balanced investment decisions, are outlined.

The mechanisms for optimizing the investment and logistics system in the agricultural sector of the economy of Ukraine are described, which allows forming a holistic picture of the state and prospects for the development of the agricultural sector.

A conceptual platform for building a regenerative economy is proposed in the context of identifying the main patterns of investor behavior, which is based on a combination of rational, institutional and evolutionary models of action. It is shown that the institutional environment shapes the nature of investment activity, and evolutionary models reflect adaptation processes in a dynamic economic environment.

Ключові слова: аграрний сектор, логістика, інвестиції, стратегічне управління, модель, економіка.

Key words: agricultural sector, logistics, investments, strategic management, model, economy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Необхідно відзначити, що економічні реалії в аграрній сфері визначають нагальну потребу вдосконалення управлінських механізмів суб'єктів господарювання. Це особливо актуально з огляду на те, що український аграрний сектор систематично стикається з низкою структурних та організаційних викликів.

Слід відзначити, що ринкові трансформаційні процеси, здійснені за умов поспішних реформ, призвели до серйозних дисфункційних наслідків для вітчизняної економіки. Одним із ключових прорахунків, на нашу думку, стало надмірне покладання на ринок як єдиний механізм регулювання, що супроводжувався ігноруванням важливості планування та стратегічного управління. Між тим, практика довела, що за умов трансформаційних змін роль стратегічного управління в аграрному секторі істотно зростає.

Не викликає сумнівів, що ефективна інтеграція стратегічного планування з інвестиційними та логістичними рішеннями є одним із ключових факторів сталого розвитку підприємств аграрної сфери. Адже саме поєднання стратегічного бачення з раціональним використанням інвестиційних ресурсів створює передумови щодо модернізації виробничих потужностей,

впровадження інноваційних технологій і зростання продуктивності. У той же час, продумана логістична політика сприяє оптимізації руху матеріальних та фінансових потоків, мінімізує транзакційні витрати і, як наслідок, відбувається підвищення ефективності використання обмежених ресурсів.

Отож, наукове вивчення інвестиційно-логістичних факторів сталого розвитку аграрного сектору є надзвичайно актуальним і має практичну цінність для формування ефективної державної політики та конкурентних стратегій підприємств аграрної сфери.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Суттєвий внесок у дослідження проблематики інвестиційного розвитку та логістичних процесів зробили такі науковці та фахівці-практики, як Д. Богд [1], О. Вільямсон [2], Б. Грем [3], Т. Дудар [4], Н. Ільченко [5], Є. Крикавський [6], Н. Правдюк [7], В. Рудевська [8], Е. де Сото [9], О. Тридід [10] та ін.

Важливо відзначити, що проведення таких досліджень зумовлена необхідністю забезпечення сталого розвитку економіки, що передбачає не тільки зростання виробництва та підвищення рентабельності підприємств, а й

раціональне використання ресурсів у контексті зменшення втрат у логістичних процесах. При цьому особливу увагу сучасна наука приділяє інтеграції інвестиційної діяльності з логістичними стратегіями, що дозволяє ефективно планувати рух продукції та / або ресурсів від виробника до кінцевого споживача.

Однак, незважаючи на значний обсяг досліджень, питання розробки комплексних економічних моделей поведінки, що дають змогу прогнозувати вплив інвестицій та логістичних рішень на сталий розвиток аграрних підприємств, залишаються недостатньо вивченими. Практичне застосування таких моделей відкриває можливості створення сучасних інвестиційно-логістичних підходів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування регенеративної економіки.

Таким чином, розвиток інвестиційно-логістичних стратегій є ключовим фактором забезпечення сталого функціонування аграрного сектору та формує основу довгострокового економічного зростання країни. Саме ці аспекти і зумовили вибір теми дослідження.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Ідентифікувати взаємозв'язок між інвестиційними та логістичними факторами забезпечення сталого розвитку аграрного сектору регенеративної економіки, а також виявити основні тенденції, проблеми та перспективи підвищення ефективності логістичної інфраструктури й інвестиційної привабливості аграрного виробництва.

ОСНОВНИЙ МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ

Не важко помітити, що в аграрній сфері логістика та інвестиції перебувають у тісному взаємозв'язку, адже забезпечити функціонування ефективного аграрного виробництва неможливо без якісної транспортно-логістичної інфраструктури, а це, у свою чергу, зумовлює необхідність концентрації інвестиційних потоків.

Очевидно, що саме інвестиції є одним із ключових факторів модернізації логістичних потужностей — терміналів, елеваторів, зернових транспортних коридорів, систем зберігання та обробки сільськогосподарської продукції. Більш того, саме завдяки цьому у значній мірі забезпечується скорочення логістичних та транзакційних витрат, підвищується швидкість товарообігу, зменшуються втрати продукції і, як наслідок, зростає конкурентоспроможність.

На додачу, хотілося б відзначити, що взаємозв'язок між інвестиційними та логістичними факторами формує систему, у якій фінансове забез-

печення сприяє розвитку матеріально-технічної бази, а підвищення логістичної ефективності зумовлює зростання інвестиційної привабливості.

Відтак очевидно, що у межах концепції регенеративної економіки взаємозв'язок між інвестиційними та логістичними детермінантами відіграє ключову роль у контексті сталого розвитку, сприяючи формуванню економічно збалансованого й соціально орієнтованого аграрного сектору.

Необхідно відзначити, що ефективність функціонування системи аграрної логістики України обумовлена узгодженою взаємодією основних видів транспорту — автомобільного, залізничного, річкового та морського. Водночас слід констатувати, що саме залізничний транспорт займає ключове місце в процесах забезпечення безперервності та ефективності аграрних логістичних ланцюгів. Його провідна роль зумовлена низкою детермінант — від масштабності перевезень до техніко-економічних переваг та територіальної доступності.

Безсумнівно, що залізничний транспорт займає домінуюче місце у структурі перевезень аграрної продукції, забезпечуючи лівову частку загального обсягу транспортування зернових та / або олійних культур як у внутрішньому сполученні, так і на експорт. Не секрет і те, що саме залізничний транспорт виступає основною сполучною ланкою між виробничими потужностями та термінально-портовою інфраструктурою. Доречно зауважити, що автомобільний транспорт, як правило, виконує функції первинної доставки сільськогосподарської продукції від суб'єктів господарювання до елеваторів та / або залізничних станцій відправлення.

Виправдано стверджувати, що залізничний транспорт має суттєві переваги над автомобільним у перевезенні великотоннажних партій на значні відстані завдяки нижчій собівартості транспортування. Консолідація великих обсягів вантажу дозволяє оптимізувати логістичні витрати, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності української аграрної продукції на світових ринках. До того ж, залізничний транспорт вирізняється високою пропускнуною спроможністю та стабільністю роботи незалежно від сезонних та / або погодних умов, що забезпечує, по суті, ритмічність експортних поставок сільськогосподарської продукції. Це має особливе значення для дотримання реляційних контрактних зобов'язань та формування позитивного іміджу України як надійного постачальника аграрної продукції.

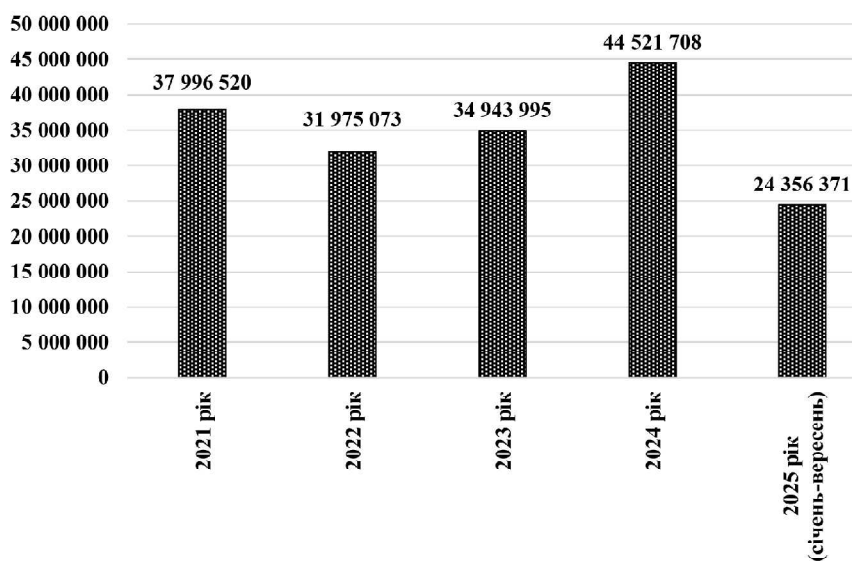
Надзвичайно важливим є те, що залізниця охоплює практично всю територію нашої держави, адже Україна володіє однією з найрозгалуженіших залізничних мереж у Європі, що

детермінує ефективне транспортне сполучення між основними аграрними регіонами, морськими портами, терміналами та прикордонними переходами до країн Європейського Союзу.

Отож, як бачимо, факти свідчать (рис. 1), що залізничний транспорт є ключовим елементом аграрної логістичної системи України.

Емпіричний аналіз статистичних даних та динаміка за останні роки показала (див. рис. 1) значні коливання обсягів перевезень сільськогосподарської продукції залізничним транспортом: у 2021 р. було зафіксовано перевезення на рівні 37,99 млн тонн, тоді як у 2022 р., внаслідок військових дій та логістичних обмежень, цей показник знизився до 31,98 млн тонн. Проте вже у 2023 р. спостерігалось часткове відновлення — 34,94 млн тонн, а вже у 2024 р. зафіксовано суттєве зростання обсягів до 44,52 млн тонн, що може опосередковано свідчити про адаптацію логістичної інфраструктури до нестійких інституційних умов та активізацію інвестицій у логістичні потужності. До речі, за період січень-вересень 2025 р. перевезено 24,36 млн тонн продукції, що вказує на потенціал транспортної системи, але ситуація за повний рік стане чітко зрозумілою лише після його завершення.

Необхідно відзначити, що капітальні інвестиції формують основу для розвитку та ефективного функціонування логістичної системи в аграрній сфері шляхом оновлення матеріально-технічної бази, тобто виступають рушійною силою в процесах модернізації складської, транспортної та переробної інфраструктури. Саме тому, аналіз динаміки інвестицій у сільське господарство (рис. 2) дозволяє оцінити інтенсивність відтворювальних

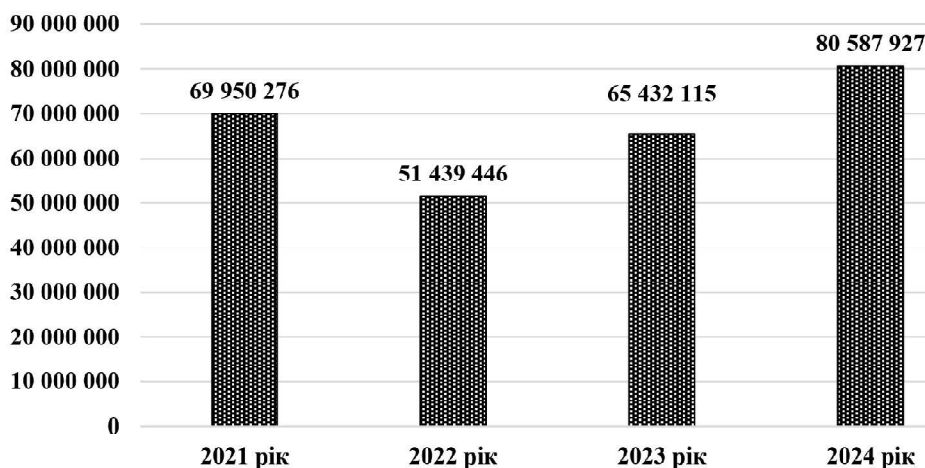
Примітка: мова йде виключно про зерно і продукти перемолю, олію рослинну та жмихи.

Рис. 1. Динаміка обсягів перевезень сільськогосподарської продукції залізничним транспортом за 2021—2025 рр., тонн

Джерело: лист-відповідь Департаменту технології перевезень та комерційної роботи АТ "Українські залізниці" на запит Семцову В. М. № ЦД — 13/470 н від 15.10.2025 р.

процесів і визначити їх вплив на розвиток аграрної сфери.

Так, у 2021—2024 рр. динаміка капітальних інвестицій у сільське, лісове та рибне господарство України характеризувалося нестабільністю. У 2022 р. спостерігалось суттєве скорочення інвестиційних обсягів близько на 26,5 % порівняно з попереднім роком, що зумовлено, на нашу думку, впливом військових дій та зниженням інвестиційної активності. Починаючи з

Примітка: аналогічні дані за 2025 р. стосовно обсягу капітальних інвестицій за видами економічної діяльності очікуються лише у 2026 р.

Рис. 2. Динаміка капітальних інвестицій у сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство України за 2021—2024 рр. (тис. грн)

Джерело: лист-відповідь Державної служби статистики України на запит Семцову В. М. № 22.2-22/1313Пі-25 від 29.10.2025 р.

Рис. 3. Концептуальна платформа побудови регенеративної економіки в контексті ідентифікації основних моделей поведінки інвестора

Джерело: власні дослідження.

2023 р. відбувається поступове відновлення інвестицій, а 2024 р. їх обсяг перевищив передконфліктний рівень, досягнувши близько 80,6 млрд грн Зростання капіталовкладень може свідчити про підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектора, ефективність державної та міжнародної підтримки, а також адаптаційний потенціал галузі в умовах військового стану.

На основі теоретико-методичних підходів розроблено концептуальну інституційну платформу щодо мінімізації інвестиційних ризиків в економіці, яка базується на оцінюванні ймовірності опортуністичної поведінки агентів ринку (рис. 3).

Проблематика інвестиційних ризиків має нелінійний характер і зазвичай супроводжується складними ймовірнісними залежностями. Так, прикладом нелінійності проблеми ідентифікації ефективних методичних підходів стосовно інвестування розвитку сільського господарства України в нестійких інституційних умовах може бути навіть сам процес стимулювання інвесторів. Візьмемо сферу податків: з одного боку, податкові пільги сприяють розвитку агровиробництва, активізують економічну діяльність, впливають на залучення додаткових ресурсів на сільських територіях. А з іншої сторони — виникає реальний ризик порушення базових ринкових принципів фіскальної рівноваги, справедливості та конку-

ренції. Більш того, у довгостроковій перспективі, застосування податкових пільг може зменшувати надходження до бюджетів різних рівнів і, як наслідок, діяльність агентів ринку не компенсує економічні втрати соціуму. Звідси — адекватність моделі стимулювання визначається її відповідністю оптимальній моделі раціональної поведінки інвестора.

Саме тому, на нашу думку, корисно використовувати імітаційне інституційне моделювання, яке дозволяє: 1) здійснити попередній прогноз розвитку подій; 2) виявити взаємозв'язок між факторами та визначити, за яких їхніх

комбінацій досягається певний ефект; 3) скоротити час на прогнозування розвитку подій. Таким чином, ефективний розвиток інвестиційних відносин можливий лише за умови врахування взаємних інтересів стейкхолдерів.

Слід відзначити, що у межах раціональної моделі інвестування суб'єкт ухвалює рішення, орієнтуючись на досягнення максимальної очікуваної корисності на основі об'єктивної інформації. При цьому рівень ризику виступає основним обмежувальним фактором, що визначає дії інвестора. Такий підхід передбачає, що поведінка інвестора повністю узгоджується з принципами раціональності, логічного мислення та послідовного аналізу ймовірнісних результатів. Інакше кажучи, інвестор здійснює оцінювання кожної альтернативи крізь призму співвідношення ризику й очікуваної вигоди, обираючи при цьому той варіант, який забезпечує найвищу корисність за прийнятного рівня невизначеності.

Безперечно, що інвестиційні рішення, будучи складним соціально-економічним феноменом, можуть формуватися під впливом індивідуальних, інституційних та еволюційних факторів. При цьому потрібно чітко усвідомлювати, що раціональні мотиви, особистісні установки та рівень фінансової компетентності інвестора завжди взаємодіють із зовнішніми інституційними умовами — культурними тра-

діцями, звичаями, діючою нормативно-правовою базою, корпоративною практикою та ін.

Інституційне середовище відіграє базальну роль стосовно ідентифікації напрямів та характеру інвестиційної активності. До того ж, вплив регуляторів, фінансових посередників та систем управління досить часто забезпечує стійкість інвестиційного процесу.

У свою чергу, еволюційна модель поведінки інвестора ґрунтується на уявленні ринку як складної системи, яка динамічно розвивається та змінюється, а тому її функціонування визнається взаємодією, по суті, експліцитними та імпліцитними угодами між економічними агентами. У межах цієї моделі поведінки агенти-інвестори, як правило, конкурують між собою, піддаючись процесам адаптації та / або відбору оптимальних рішень. Ключовим методологічним принципом еволюційного підходу є аналогія з біологічною еволюцією, де інвестиційні стратегії, подібно "живим організмам", здатні змінюватися під впливом зовнішніх факторів — ринкових трансформацій та поведінки інших економічних агентів. При цьому стратегії, що демонструють стійкість та / або ефективність, мають більше шансів "вижити" та поширитися в ринковому середовищі, у той час як недостатньо ефективні напрями діяльності "відмирають".

Еволюційні моделі поведінки за своєю природою враховують співвідношення раціональних та ірраціональних дій агентів ринку. Звідси, на відміну від класичної (ідеальної) раціональної моделі поведінки, проявляється реальна — обмежено раціональна поведінка, яка на основі різноманітних дисфункцій та / або відхилень формує стратегічно пристосований патерн дій.

Отож, еволюційні моделі інтерпретують поведінку інвесторів не через статичну раціональність, а як результат безперервного процесу адаптації та відбору ефективних стратегій у динамічному економічному середовищі. Важливо також те, що розвиток будь-яких поведінкових стратегій не можна розглядати поза контекстом інституційного середовища.

Еволюційні моделі поведінки визначають, які інститути міцно закріплюються і стабільно функціонують, а які зникають під впливом соціальної та економічної динаміки. Таким чином, еволюційні моделі фактично передбачають інтеграцію інституційних компонентів, оскільки містять у собі стабілізовані форми колективної поведінки і, як результат, відбувається адаптація патернів до змінних умов.

Доречно акцентувати увагу на тому, що лише поєднання раціонального, інституційного та еволюційного підходів дає змогу глибше зрозуміти,

як формуються стійкі поведінкові патерни та як вони змінюються у нестійких суспільних умовах.

Вищезазначені висновки створюють міцну основу для подальшого аналізу інституційно-логістичних стратегій, які забезпечують стабільність функціонування аграрного сектору України. І тут варто зазначити, що на сьогодні поєднання інвестиційних та логістичних стратегій можна вважати фундаментом сталого розвитку аграрного сектору економіки. Адже від того, наскільки успішно поєднані фінансово-економічні ресурси з ефективною системою постачання, зберігання та збуту продукції, залежить не лише прибутковість аграрної сфери, а й добробут цілих регіонів.

Наголошуємо, що інвестиції у сучасні логістичні об'єкти — транспортні мережі, склади, центри агропереробки — працюють не лише у контексті зростання виробничих показників, а й на розвиток людського потенціалу, який проявляється у становленні ефективної інституційної культури господарювання, підвищенні рівня продуктивності праці, удосконаленні організаційно-економічних механізмів діяльності економічних агентів, створенні нових робочих місць та забезпеченні стійкого соціально-економічного прогресу.

Нині кидається в очі те, що в умовах децентралізації та зростаючої ролі регіонального самоврядування особливого значення набувають інвестиційно-логістичні кластери як інструмент забезпечення сталого розвитку аграрного сектору регенеративної економіки. Такі кластери можуть виступати не лише як форма територіальної кооперації, а й як комплексні економічні системи, у межах яких поєднуються інтереси приватного бізнесу, місцевих громад та органів державної влади.

Доцільно зауважити, що функціонування кластерів може сприяти раціональному управлінню земельними та фінансовими ресурсами, оптимізації логістичних ланцюгів постачання, зберігання й збуту продукції, активізації інвестиційних потоків та впровадженню енергоощадних технологій. Звісно, це створює перспективні можливості для формування інноваційної моделі агровиробництва, яка здатна відповідати вимогам сталого розвитку. Разом з тим, варто відзначити, що за певних обставин кластерна модель може мати і потенційно ризикові аспекти. Надмірна концентрація фінансово-економічних ресурсів у межах окремих кластерів може сприяти виникненню неспостережуваних економічних процесів, у т. ч. у вигляді тіньових інвестицій, монополії ринку тощо. Саме тому, аграрно-логістичні кластери потре-

бують належного державного контролю та ефективних механізмів фінансового моніторингу.

ВИСНОВКИ

Інвестиційно-логістичні фактори сталого розвитку аграрного сектору виходять за межі суто технічних чи фінансових питань та набувають статусу стратегічних драйверів розвитку держави. Очевидно, що комплексне впровадження ефективних інвестиційних рішень у поєднанні із сучасними логістичними системами формує міцну основу конкурентоспроможного агропромислового комплексу, який здатний гарантувати продовольчу безпеку та забезпечити соціально-економічне зміцнення регіонів.

Необхідно відзначити, що синергія інвестицій та логістики проявляється не тільки в підвищенні продуктивності та / або оптимізації виробничих процесів, а й у формуванні сучасної інституційної культури управління та стимулюванні інноваційної активності, завдяки впровадженню сучасних транспортно-складських комплексів, автоматизованих центрів та цифрових платформ, що забезпечує комплексну інтеграцію виробничих, економічних та соціальних процесів на загальнодержавному рівні.

Отож, переконані, що майбутній розвиток українського аграрного сектору економіки суттєво залежатиме від здатності ефективно поєднувати стратегічні інвестиції з результативними логістичними рішеннями в рамках оптимізації ланцюгів постачання сільськогосподарської продукції.

Література:

1. Bogle, John C. The Little Book of Common Sense Investing: The Only Way to Guarantee Your Fair Share of Stock Market Returns. Wiley, 2007. 304 с.
2. Вільямсон О. Економічні інституції капіталізму: фірми, маркетинг, укладання контрактів. Київ: АртЕк, 2001. 472 с.
3. Грем, Б. Розумний інвестор / Бенджамін Грем; пер. з англ. Київ: Наш Формат, 2019. 544 с.
4. Дудар Т. Г., Волошин Р. В. Основи логістики: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 176 с.
5. Ільченко Н. Б. Логістичні стратегії в торгівлі: монографія. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2016. 432 с.
6. Крикавський Є. В. Логістика. Основи теорії: підруч. Львів: Національний університет "Львівська політехніка", Інтелект-Захід, 2006. 456 с.

7. Pravdiuk, N. Analytical Aspect of the Investment Support of Agriculture in Ukraine. Green, Blue and Digital Economy Journal. 2023. Vol. 4. P. 54—63.

8. Rudevskaya V., Gutsul T., Tesak O., Kyselov O. Investment Attractiveness of Agriculture in Ukraine: Factors and Prospects for the Future. Futurity Economics & Law. 2024. Vol. 4. P. 22—37.

9. Hernando De Soto. The Other Path: The Economic Answer to Terrorism. Basic Books, 2008. 352 p.

10. Тридід О. М., Азаренкова Г. М., Мішина С. В., Борисенко І. І. Логістика: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 566 с.

References:

1. Bogle, J.C. (2007), The Little Book of Common Sense Investing: The Only Way to Guarantee Your Fair Share of Stock Market Returns, Wiley, Hoboken, USA.
 2. Vil'iamson, O.E. (2002), Ekonomichni institutsii kapitalizmu: Firmy, marketing, ukladannia kontraktiv [Economic institutions of capitalism: Firms, marketing, contracting], Artek, Kyiv, Ukraine.
 3. Hrem, B. (2019), Rozumnyi investor. Stratehiia vartisnoho investuvannia [A smart investor. Value investment strategy], Nash format, Kyiv, Ukraine.
 4. Dudar, T.H. and Voloshyn, R.V. (2012), Osnovy lohistyky: navch. posib. [Basics of logistics: teaching. manual], Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
 5. Ilchenko, N.B. (2016), Lohistychni stratehiyi v torhivli [Logistics strategies in trade], Kyivs'kyj natsional'nyj torhovel'no-ekonomichnyj universytet, Kyiv, Ukraine.
 6. Krykavs'kyj, Ye.V. (2006), Lohistyka. Osnovy teorii [Logistics. Fundamentals of Theory], Natsional'nyj universytet "L'vivska politekhnika", Intel'ekt-Zakhid, L'viv, Ukraine.
 7. Pravdiuk, N. (2023), "Analytical Aspect of the Investment Support of Agriculture in Ukraine", Green, Blue and Digital Economy Journal, vol. 4, pp. 54—63.
 8. Rudevskaya, V. Gutsul, T. Tesak, O. and Kyselov, O. (2024), "Investment Attractiveness of Agriculture in Ukraine: Factors and Prospects for the Future", Futurity Economics & Law, vol. 4, pp. 22—37.
 9. De Soto, H. (2008), The Other Path: The Economic Answer to Terrorism, Basic Books, NY, USA.
 10. Trydid, O.M. Azarenkova, H.M. Mishyna, S.V. and Borysenko, I.I. (2008), Lohistyka [Logistics], Znannia, Kyiv, Ukraine.
- Стаття надійшла до редакції 06.11.2025 р.